

Припаднала тъмна мъгла,
Покрай село Трояново.
Изгладила вредъ по свѣта
вредъ по свѣта чивчиитѣ,
чивчиитѣ, копачитѣ,
копачитѣ овчаритѣ.
Не е било тъмна мъгла,
най е било сура ламя.

Зачули я две братчета,
погнали я да я гонятъ.
Достигна я по-малъ братецъ,
изтегли си тънка сабя,
удари я, преплати я,
преплати я на три плата.
Текнали сж до три рѣки:
Първа рѣка — жълто жито
втора рѣка — руйно вино,
трета рѣка — бѣло млѣко.

да затвори портитѣ си и да не се показва навънъ, докато се изтеглятъ войскитѣ на „ония“.

И двамата момци зашѣпнаха нѣщо, което не се разбираше вече.

До воденицата . . .

Пенчо не можеше сънъ да го хване. Той се въртѣше налѣво, надѣсно, завивкитѣ му се сториха тежки като планина. Полека се измѣкна отъ чергитѣ. Навънъ облаци закриваха месечината. Кучетата тихо приближиха и близнаха ржцетѣ му. Вратата нечудо се хлопна. Една дребна сѣнка затрептѣ по дуваритѣ, промѣкна се до края на селото. Когато стигна до широкия пѣтъ и се огледа наоколо си, тъй пусто и тихо бѣ цѣлото поле, Пенчо усѣти внезапенъ страхъ и съ всичка сила се спусна да бѣга по посока на воденицата. Криейки се, снишено задъ нѣкой храстъ, или легнало на земята, момчето издебна чуждитѣ патраули, премина на свободна земя и забеляза въ далечината белѣщия се станъ, дочу свой, роденъ говоръ, падна на колѣне, цѣлуна нѣчия коравна дѣсница, прегърна ботуша на нѣкакъвъ момъкъ, който го вдигна на ржце и весело му заговори.

Следъ два дни Пенчо влѣзе въ селото си, яхналъ на бѣлъ конь, обгърнатъ отъ крепката ржка на български офицеръ, всрѣдъ ликуването на народа, ека на барабанитѣ и музикитѣ, обграденъ отъ приказнитѣ воини, тъй както ги бѣ винаги сънувалъ.

Тѣ бѣха дошли.

Марко продавачътъ

Отъ ранна сутринъ до късна вечеръ малкиятъ Марко, синъ на бедни родители, неуморно обикаляше отъ улица въ улица, прекосяваше площадитѣ, отбиваше се въ градинкитѣ и подканяше съ ясенъ звученъ гласъ измѣченитѣ отъ жегата минувачи:

— Купете си снѣжко! Има сладъкъ снѣжко!

Понѣкога Марко се отбиваше въ близкото игрище и следѣше съ интересъ, какъ топката сновѣше отъ единъ играчъ до другъ. Искаше му се и той да поиграе. Но червеното сандѣче предугаждаше намѣрението му и леко се поклащаше.

— Не се раздѣляй съ менъ. Азъ крия голѣма награда за твоя трудъ, — шепнѣше то.

Марко се усмихваше доволенъ, отказваше се отъ играта и продължаваше пѣтя си.

Единъ день той мина покрай нѣколко момчета, които играеха на улицата. Изведнѣжъ едно отъ тѣхъ се спусна насреща му и се провикна съ все гласъ:

— Я-я, Марко продавачъ!

Момчето започна да се смѣе високо и сочеше Марко съ прѣстъ на другаритѣ си:

— Я-я, Марко продавачъ!

Момчетата приближиха малкия продавачъ и се нахвърлиха върху него като зли кучета.

— Продай ни по единъ снѣжко! Искаме снѣжко!

Марко не бѣ обърналъ внимание на непознатитѣ момчета и не бѣ забелязалъ между тѣхъ своя съученикъ Сашко. Лошо и закачливо момче, той постоянно ще му се подиграва въ училище, а може и прѣкоръ да му измисли. Марко стана по-червенъ отъ сандѣчето, което висѣше на рамото му. Той се помжчи да избѣга, да се скрие по-скоро, да се отърве отъ подигравкитѣ, но момчетата го заобиколиха и образуваха здравъ обржчъ около него.

— Дай по единъ снѣжко! — викаха тѣ.

— Оставете ме, бързамъ, — замоли се Марко съ разтреперанъ гласъ.

— Ехе-е, Марко станалъ продавачъ! Колко пари си спечелилъ? — кикотѣше се Сашко.

Въ това време по улицата минаваше единъ господинъ. Той съжали Марко, който самъ не можеше да се справи съ тѣзи невъзпитани момчета и реши да му се притече на помощъ. Той се приближи до групата и побутна нѣколко отъ немирниците съ бастуна си.

— Какво смѣшно има, че продава снѣжко? Вмѣсто да вземете примѣръ отъ него, вие му се подигравате, — каза той съ строгъ гласъ.

Момчетата се засрамираха, и безъ да отговарятъ, бързо се отдалечиха.

— Вие ми направихте голѣма услуга, господине, много съмъ ви признателенъ, — поблагодари Марко и цѣлуна ржка на непознатия мжжъ.

— Продължавай да работишъ и ти ще бждешъ добъръ синъ и до-

бъръ гражданинъ. А тѣзи бездѣлници нѣма да бждатъ полезни нито на себе си, нито на близкитѣ си, — отговори господинътъ и продължи пѣтя си.

Неусѣтно лѣтото измина училището, стегнато и пребоядисано, отвори пакъ широко вратитѣ си за малкитѣ деца, които, като неуморнитѣ пчели, щѣха да събиратъ всѣки день знания. Дворътъ пакъ проехтѣ отъ весели и безгрижни смѣхове.

Когато Марко влѣзе въ училищния дворъ, той затърси съ очи съученицитѣ си. Прѣвъ го забеляза Сашко и се провикна още отдалечъ:

— Ето, иде и Марко продавачътъ.

Той разправи набързо на другаритѣ си, че презъ лѣтото Марко продавалъ снѣжко. Нѣколцина се изсмѣха.

Но Марко не се смути. Той си спомни думитѣ на непознатия господинъ, който го отърва отъ Сашко и неговата дружина.

— Вижте Марко продавачътъ колко се е изконтитъ! — закачеше Сашко.

— Продааахъ презъ лѣтото, за да не ходя скжсанъ презъ зимата, — отговори спокойно Марко.

Сашко не каза нищо, само силно се изчерви. А момчетата изгледаха двамата си съученици.

Дрехитѣ на Сашко бѣха улузени, закрѣпени, окжсѣли. А Марко носѣше новъ синъ костюмъ, съ златни копчета и голѣма бѣла яка, като сжщински матросъ. Марко самъ си бѣ купилъ тѣзи дрехи.

Никой не помисли повече да му се подиграва, но прекорътъ Марко продавачътъ си остана.

Мария Пиронкова